

פרשת ראה

המשך פרק י"א

כו. רֵאָה אֲנֹכִי נָתַן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם, בְּרִכָּה וּקְלָלָה:

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה, פירוש, אנכי נותן לפניכם היום, את הציווי על הברכות והקללות, שאתם עתידים לקבל, היכן הם עתידים לקבלם

כז. את הפרכה, אשר (על מנת ש) תשמעו אל מצות ה' אלקיכם, אשר אנכי מצוה אתכם היום:

כח. וְיִקְרָאָהָ, אִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל מְצוֹת ה' אֱלֹהֵיכֶם, וְסָרְתֶם מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֵלַי מִצֵּינָה אֶתְכֶם הַיּוֹם, וְלֹאֲבֵנִי אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יִדְעֶתֶם: (ס)

את הברכה אשר תשמעו, היינו שאת הברכה יקבלו מיד, "על מנת" שיקיימו את המצוות, משא"כ את הקללה יקבלו רק לאחר שלא ישמעו. וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת וגו', מדוע נאמר "וסרתם מן הדרך", שמשמעו שסר מן הכל, הרי עבר רק עבירה אחת של עבודה זרה

כט. והיה, פי יביאך ה' אל לקיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה, ונתתה את הברכה על הר גרזים, ואת הקללה על הר עיבל:

ונתתה את הברכה. האם הברכה תחול על הר גריזים עצמו

ועל כן מביא רש"י, שאונקלוס תרגמו "ית מברכיא", באר את דברי התרגום

לפי"ז מה הפירוש "ואת הקללה"

על הר גריזים, רש"י בפרשת כי תבוא, כתב: "ששה שבטים עלו לראש הר גריזים, וששה לראש הר עיבל, והכהנים והלויים והאaron למטה באמצע"

לפי"ז, מה הפירוש "על הר גרזים" הלא הלויים המברכים עמדו למטה באמצע

ל. הלא המה, בעבר הירדן, אחרי, דרך מבוא השמש, בארץ הפנעני הישב בערבה, מול הגלגל, אצל אלזני מרה:

הלא המה, מה בא לומר כאן

אחרי, האם זה מיד אחר העברת ה'ירדן, או רחוק ממנו

דרך מבוא השמש, בא לתת סימן, לאיזה צד צריך להמשיך לילך בעבר הירדן, עד שמגיע להרים אלו, איזה צד זה

ביאור ההכרח לומר, ש"אחרי" ו"דרך מבוא השמש" הם שני דברים

כיצד צריך להטעים את תיבת	האם אות ד' של "דרך" צריכה להיות דגושה או רפה, ומדוע	
	"אחרי"	"דרך"
אילו היה דבר אחד	שופר הפוך [מהפך] אל משרת	פסא אל מפסיק
עכשיו שהם שני דברים	פסא אל מפסיק	משפ [יתד]

מול הגלגל, אצל אלוני מזרחה, בתיבות אלו נאמרו עוד שני סימנים לדעת את מקום ההרים: א. מול הגלגל, ב. ליד אלוני מזרחה.

איזו עיר נקראת אלוני מורה

לפי זה, מה הפירוש "מול הגלגל", קרוב לגלגל או רחוק ממנו

המשך פרשת ראה פרק י"א

סיכום הסימנים שנתן להם על מקומם של הר גריזים והר עיבל (פסוק ל')

כתוב את לשון הפסוק	באר מה הסימן	
1.	32 השני (מזרח) של הירדן	
2.		
3.		
4.	כאח שישלש של כות הכנעני	
5.	כנען העליל - רחוק ממנו	
6.		

לא. כי כמו ש אתם עבדים את הירדן, כך תוכו לבא לרשת את הארץ אשר ה' אלקיכם נתן לכם, וירשתם אותה, וישבתם בה:

לב. ושמרתם לעשות את כל החקים ואת המשפטים אשר אנכי נתן לפניכם היום:

כי אתם עבדים את הירדן וגו', מדוע הזכיר כאן את העברת הירדן _____

פרק י"ב

א. אלה החקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות. בארץ אשר נתן ה' אלקי אבותיך לך לרשתה, כל הימים אשר אתם חיים על האדמה:

ב. אבד תאבדון, את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים, אשר אתם ירשים אתם את אלהיהם, על ההרים הרמים, ועל הגבעות, ותחת כל עץ רענן:

אבד תאבדון, מה לומדים מכפל הלשון _____

ומה הפירוש "אבד תאבדון" _____

את כל המקומות אשר עבדו שם וגו', האם צריך לאבד את המקומות עצמם _____

אלא מה תאבדו מהם _____

ג. ונתצתם את מזבחתם, ושמרתם את מצבתם, ואשריהם תשרפון באש, ופסילי אלהיהם תגדעון, ואבדתם את שמם מן המקום ההוא:

אופני השמדת עבודה זרה ומשמשיה

כתוב בלשון הפסוק מה צריכים לעשות להם	באר מה זה	
		מזבחותם
		מצבותם
*		אשריהם
	13 חות מוסלית העשויות לע"ז	פסילי אלהיהם

* קשה, מהכתוב בפרשת ואתחנן "ואשריהם תגדעון". וצ"ל דכאן איירי שנטעו מתחילה לשם ע"ז, ולכן נאסר הכל, וחייב לשרוף הכל, אבל התם מיירי שנטעו סתם, ואח"כ עבדו אותו, וע"כ לא נאסר אלא מה שגדל אחר שנעבד, ומשום כך כתוב "תגדעון", דהיינו לגדע את הענפים של ע"ז, (שערי אהרון). ועדיין צ"ע מדוע כתוב שם "ופסיליהם תשרפון באש".

ואבדתם את שמם, כיצד מקיימים זאת _____

המשך פרשת ראה פרק י"ב

ביאור "לא תעשון כן לה' אלקיכם"

ומה "לא תעשון כן לה' אלקיכם"	האם זה התחלת העניין הבא	המשך של איזה פסוק זה	
	ק	פסוק ז' שְׁחַלְצוּ אֶת אֶלְהֵיהֶם מִלְּפָנֶיךָ	לפי פירוש א'
1.	לא	פסוק ז' שְׁחַלְצוּ אֶת אֶלְהֵיהֶם מִלְּפָנֶיךָ	לפי פירוש ב'
2.			לפי ר' ישמעאל

ה. כי אם אל המקום, אשר יבחר ה' אלקיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם, לשכנו תדרשו ובאת שמה:

ו. והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם, ואת מעשרתיכם, ואת תרומות ידכם, ונדריכם ונדבתיכם, ובכרת בקרכם וצאנכם:

לשכנו תדרשו, בא להוסיף עוד מקום שהיתה בו השראת השכינה, איזה מקום זה _____

וזבחיכם, בהמשך הפסוק נאמר "ונדריכם ונדבותיכם", א"כ באיזה קרבן מדובר כאן _____

מעשרותיכם, באלו מעשרות מדובר כאן _____

לאיזה צורך מביאים את המעשר שני לשם (לפנים מן החומה) _____

תרומות ידכם, באר מה זה _____ על שם מה נקראו כן _____

ובכורות בקרכם, לשם מה צריך להביאם לירושלים _____

ז. ואכלתם שם לפני ה' אלקיכם, ושמתם בכל משלח ידכם, אתם ובעיניכם (ומשפחותיכם), כפי אשר ברכך ה' אלקיך:

אשר ברכך ה' אלקיך, רש"י פירש "לפי הברכה הבא" באר כוונתו _____

ועל אלו דברים מהפסוק הקודם זה נאמר _____

ח. לא תעשון, ככל אשר אנחנו עושים פה היום, אלא איש כל הישר בעיניו:

לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים וגו', על איזו תקופה נאמר ציווי זה _____

האם הותר להם אז להקריב בבמות _____

סיכום, מה הותר להקריב במשכן, ומה בבמות כל י"ד שנות כיבוש וחילוק

באלו מילים זה כתוב	האם מותר להקריב שם		
	נדריים ונדבות	חטאות ואשמות	
			במשכן שבמדבר
			בבמות בי"ד שנה של כיבוש וחילוק

נמצא שכך פי' הפסוק: כשתעברו את הירדן ויהיו הבמות מותרות, "לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום" במשכן, שאנו מקריבים את כל הקרבנות ע"ג המזבח, אלא רק "איש כל הישר בעיניו", דהיינו נדריים ונדבות, שאתם מתנדבים אותם כשישר בעיניכם להביאם, רק אותם מותר להקריב בבמות.

ט. והטעם שהותרו הבמות, כי לא באתם עד עתה, אל המנוחה ואל הנחלה אשר ה' אלקיך נתן לך:

כי לא באתם עד עתה, פירוש, עדיין לא באתם, על איזו תקופה מדובר _____

אל המנוחה, ואל הנחלה, ששם יהיה אסור להקריב בבמות

איזה מקום נקרא: "מנוחה" _____ "נחלה" _____

המשך פרשת ראה פרק י"ב

י. וַיַּעֲבֹדְתֶם (כאשר תעבדו) אֶת הַיָּדֶן, וַיִּשְׁכַּתֶּם בְּאַרְצוֹ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵיכֶם מִנְחִיל אֶתְכֶם, וְהִנִּיחַ לָכֶם מִכָּל אֲיִבֵיכֶם מִסָּבִיב וַיִּשְׁכַּתֶּם בְּטַח:

יא. אוּ וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שֵׁם (דהיינו כשתבנו את בית המקדש), שְׁמָה תִּבְיָאוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצִוָּה אֶתְכֶם, עוֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם מֵעֲשֻׂרֵיכֶם וּתְרִמֹת יִדְכֶם, וְכָל מִבְחָר נְדָרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּדְּרוּ לָהּ:

יש שני תנאים שרק לאחר מכן חלה מצות בנין בית המקדש: א. ישיבה בארץ, ב. מנוחה מהאויבים.

באר מתי היה: וישבתם בארץ _____ והניח לכם מכל אויביכם _____

והיה המקום וגו', היכן מצאנו שהזמן היה רק אחר שהניח מכל האויבים _____

שמה תביאו וגו', פעמיים הוזכר איסור הקרבה בבמות, לעיל בפסוק ו' לגבי שילה, וכאן לגבי ירושלים

מדוע הפסיק ביניהם (פסוקים ח - ט) בהיתר הבמות _____

וכל מבחר נדריכם, מה לומדים ממה שכתוב לשון "מבחר" _____

יב. וּשְׁמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם, אַתֶּם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם וְאִמָּהֵיכֶם, וְהָלֹא אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֵיכֶם, כִּי אֵין לֹא חֶלֶק וְנַחֲלָה אֶתְכֶם בֶּאֱרֶץ:

יג. הַשְּׁמֹר לָהּ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלָתִיהָ, בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה:

השמר לך, הרי כבר נצטוו להקריב את הקרבנות בבית המקדש, א"כ מדוע הוסיף פסוק זה _____

שים לב: לשון "השמר" הוא לא תעשה, כדאיתא בגמ' (עירובין צו). "אמר רבי אבין אמר רבי אילעאי, כל מקום שנאמר השמר פן ואל, אינו אלא בלא תעשה".

בכל מקום אשר תראה, מה הכוונה "אשר תראה" _____

ובאיזה אופן מותר להקריב בחוץ _____ ומתי היה כן _____

יד. כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' בְּאַחַד שְׁבָטֵיהָ, שֵׁם תַּעֲלֶה עֹלָתִיהָ, וְשֵׁם תַּעֲשֶׂה כָּל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצִוָּה:

באחד שבטיר, בחלקו של מי _____

ואיך התקיים מה שכתוב לעיל (בפסוק ה') "מכל שבטיכם" _____

סיכום באלו תקופות היו הבמות מותרות ובאלו לא

מקום השראת השכינה	כמה שנים היה	האם בתקופה זו היו הבמות מותרות	מהיכן לומדים זאת
בגלגל	14		"לא תעשון ככל אשר אנוחנו עושים פה היום, איש לא הישר עיניו"
במשכן שילה	369		"השמר לך פן תעלה עולתך בכל מקום אשר תראה"
בנוב וגבעון	57		מזה שהתורה כתבה את היתר הנזמאת, זין שילה ליחשלים
בירושלים	210 ראשון - 410 210 שני - 420		"השמר לך פן תעלה עולתך בכל מקום אשר תראה"

המשך פרשת ראה פרק י"ב

טו. רק בכל אות נפשך, תזבח ואכלת בשר, בבשרת ה' אלוקיך אשר נתן לך בכל שעריך, הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל:

רק בכל אות נפשך, מה באה התורה להתיר כאן, אכילת בשר תאוה (בלא הקרבת אימורים), או בשר של קדשים שנפל בהם

מום.

שמה הדין בהם.

ומה ההכרח לומר שלא מדובר בבשר תאוה.

האם דין זה נוהג גם בקדשים שנפל בהם מום עובר. ומנין לומדים זאת.

תזבח ואכלת, האם התורה מתירה את פסולי המוקדשים לגמרי.

אלו דברים אסורים.

הטמא והטהור, התורה באה כאן להתיר לטהור לאכול פסולי המוקדשין, ביחד עם הטמא בקערה אחת, אע"פ שע"י זה

נטמא הבשר הטהור, מדוע היינו חושבים שזה יהיה אסור.

כצבי וכאיל, איזה דין לומדים, ממה שדימה הפסוק פסולי המוקדשין שנפדו, לצבי ואיל.

טז. רק הדם לא תאכלו, על הארץ תשפכונו כמים:

רק הדם לא תאכלו, מדוע הוצרך לאסור דם של פסולי המוקדשין, אחר שהתורה כבר אסרה אכילת דם, דכתיב "כי נפש הבשר

בדם הוא, ואני נתתי לכם על המזבח וגו' על פן אמרתי לפני ישרא'ל כל נפש מקם לא תאכל דם". (ויקרא יז - יב)

תשפכונו כמים, הפסוק כאן משווה את הדם למים, מה לומדים מזה:

*לפי פירוש א'.

לפי פירוש ב'.

*שים לב: רק דם בהמה פטור מכיסוי, אבל דם חיה ועוף, מקרא מפורש הוא (ויקרא יז, יג) שחייב בכיסוי, וכאן בא לומר שאף שפסולי המוקדשין

נחשבים כצבי וכאיל, א"צ לכסות את דמם.

יז. לא תוכל לאכל בשר ערירי, מעשר דגנה, ותרשף, ויצהרה, ובכרות בקרה וצאנה, וכל נדריה אשר תדר, ונדבתיה, ותרומת ידה:

לא תוכל, הרי כבר נצטוו "והבאתם שמה...ואכלתם שם", א"כ מדוע הוסיף פסוק זה.

לא תוכל, האם הכוונה שאינך יכול או שאסור לעשות כן.

והיכן עוד מצאנו לשון זה על דבר שיכולים ואינן רשאים.

ובכורות בקרך, למי נאמרה האזהרה שלא לאכול בכור חוץ לירושלים.

ותרומת ירך, מה נאסר כאן לאכול חוץ לירושלים.

יח. כי אם לפני ה' אלוקיך תאכלנו, במקום אשר יבחר ה' אלוקיך בו, אתה ובנה ובתך ועבדך ואמתך, והלוי אשר בשעריך, ושמהת

לפני ה' אלוקיך בכל משלח ידה:

לפני ה' אלוקיך תאכלנו, האם "לפני ה'" הכוונה לתוך העזרה, או לכל ירושלים.

והלוי אשר בשעריך, התורה מצווה להזמין את הלוי לאכול עמו בשר שלמים לפני ה', והרי שלמים אינם ממתנות הלוי

אלא בא לומר, שבתחילה יתן ללוי מחלקו המגיעו, מהו חלקו.

מה תיתן לו כשאינ לך מחלקו.

ומה עליך לעשות כשאינ לך מעשרות כלל.

יט. השמר לך, רש"י פירש "ליתן לא תעשה על הדבר", על איזה דבר.

על אדמתך, מה שהוזהרנו על פרנסת הלוי יותר מעניי ישראל, האם נוהג בכל מקום.

והיכן אינו נוהג.

סיכום המצוות בפרשת ראה ע"פ ספר החינוך (מתחילת הפרשה, עד כאן)

מניין המצוה	מצות	המצוה	כתוב את לשון הפסוק
תלו	עשה	לאבד עבודה זרה ומשמשיה	פרק י"ב פסוק ב'
תלז	לא תעשה	שלא לאבד דברים שנקרא שמו יתברך עליהם	שם ד'
תלח	עשה	להביא כל נדריו ברגל ראשון	שם ו'
תלט	לא תעשה	שלא להקריב קרבן חוץ לעזרה	שם י"ג
תמ	עשה	להקריב כל הקרבנות בבית הבחירה	שם י"ד
תמא	עשה	לפדות קדשים שנפל בהם מום	שם ט"ו
תמב	לא תעשה	שלא לאכול מעשר שני של דגן חוץ לירושלים	שם י"ז
תמג	לא תעשה	שלא לאכול מעשר שני של תירוש חוץ לירושלים	שם
תמד	לא תעשה	שלא לאכול מעשר שני של יצהר חוץ לירושלים	שם
תמה	לא תעשה	שלא לאכול בכור תמים חוץ לירושלים	שם
תמו	לא תעשה	שלא לאכול קדשי הקדשים חוץ לעזרה	שם "לא תאכל לאוכל גשעריך ... זקרק וצאוק"
תמוז	לא תעשה	שלא לאכול בשר העולה	שם "לא תאכל לאוכל גשעריך ... כל נצריך אשר תצור"
תמח	לא תעשה	שלא לאכול קדשים קלים קודם זריקת דמים	שם "לא תאכל לאוכל גשעריך ... ונצלתך"
תמט	לא תעשה	שלא יאכל כהן הביכורים קודם הנחתם בעזרה	שם "לא תאכל לאוכל גשעריך ... ונצלתך ידך"
תנ	לא תעשה	שלא לעזוב הלוי, מליתן לו מתנותיו	שם פסוק י"ט

המשך פרשת ראה פרק י"ב

כ. פי (כאשר) ירחיב ה' אלקיך את גבולך, פאשר דבר לך, ואמרת אכלה בשר פי תאנה נפשך לאכל בשר, בכל אות נפשך תאכל בשר:
כא. פי (בגלל ש) ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשום שמו שם, וזבחך מבקרך ומצאנה אשר נתן ה' לך פאשר צויתך, ואכלת בשעריך בכל אות נפשך:

כי ירחיב וגו' התורה תולה אכילת בשר תאנה בהרחבת הגבול, מה זה בא ללמדנו _____
בכל אות נפשך תאכל בשר, אכילת "בשר תאנה" הותרה להם רק אחר "כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך"
אבל במדבר, מה הוצרך לעשות מי שרצה לאכול בשר _____
כי ירחק ממך המקום, ומה לא תוכל לעשות _____
ולכן מה התירה התורה _____
וזבחך וגו' כאשר צויתך, היכן נצטוו בשחיטה והלכותיה _____

כב. אך פאשר יאכל את הצבי ואת האיל, בן תאכלנו, הטמא והטהור יחדו יאכלנו:
אך כאשר יאכל את הצבי וגו' במה שווה דין אכילת בשר תאנה לצבי ואיל _____
הלשון "אך כאשר יאכל" בא למעט, שאינו שווה בכל לצבי ואיל, במה אינו שווה _____
כג. רק חזק, לבדתי אכל הדם, פי הדם הוא הנפש, ולא תאכל הנפש עם הבשר:
כד. לא תאכלנו, על הארץ תשפכנו פנים:

כה. לא תאכלנו, למען יטב לך ולבניך אחריך, פי תעשה הישר בעיני ה':
רק חזק לבדתי אכל הדם, מדוע כתוב לשון "חזק" על האיסור לאכול דם:
לפי ר' יהודה _____
לפי ר' שמעון בן עזאי _____

הקדמה: בבהמה יש ג' סוגי דם, 1. "דם הנפש" - הדם שמקלח בשעת שחיטה, 2. "דם התמצית" - הדם שיוצא אח"כ טיפין טיפין, 3. "דם האיברים" - שאר הדם הבלוע באברי הבהמה.
איזה מהם נאסר: בפסוק כ"ג _____ בפסוק כ"ד _____ בפסוק כ"ה _____
ולא תאכל הנפש עם הבשר, על מה בא להזהיר כאן _____
למען יטב לך וגו' מה אפשר ללמוד מזה לגבי מתן שכרן של מצוות _____

כו. ואע"פ שהתיר לך לאכול חולין בכל מקום, רק קדשיה אשר יהיו לך וגדריה, תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה':
רק קדש, מה נצטוינו בזה _____
לפי דרשת רבותינו (רש"י בפסוק כ"ז), אלו קרבנות ריבתה התורה שחייבים גם כן להביאם לבית המקדש
א. _____ ב. _____ ג. _____

ביאור הילפותא, מדכתיב:
"קדש" מרבה תמורה (דכתיב "והיה הוא ותמורתו יהיה קודש").
"אשר יהיה לך" מרבה ולדות קדשים שיהיו לך מן הקדשים.
"תשא ובאת" משמע שהוא מטפל בהבאתו ממקום אחר, והיינו קדשים הבאים מחוצה לארץ. (ע"פ גור אריה).

המשך פרשת ראה פרק י"ב

כו. ועשית עליה הבשר והדם, על מזבח ה' אלקיך, ודם זבחיך ישפך על מזבח ה' אלקיך, והבשר תאכל:

דין הבשר והדם של עולה ושלמים

הפסוק	באיזה קרבן מדובר	מה עושים עם הדם	ומה עושים עם הבשר
"ועשית עולותיך הבשר והדם על מזבח ה' אלקיך"			
"ודם זבחיך ישפך על מזבח ה' אלקיך, והבשר תאכל"			

מה מתיר את בשר השלמים באכילה _____

פרש לפי"ז, "ודם זבחיך ישפך על מזבח ה' אלקיך, והבשר תאכל" _____

כח. שָׁמַר וְעַל יְדֵי זֶה וְשָׁמַעְתָּ אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ, לִמְעַן יִיטֹב לָךְ וּלְבִנְיָךְ אַחֲרֶיךָ עַד עוֹלָם, כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ: (ס)

שְׁמוֹר, רש"י פירש "זו משנה" מה הכוונה "משנה" _____

מדוע מה שחוזר על תלמודו נקרא שמירה _____

ולמה אפשר לבוא ע"י השינון _____

את כל הדברים, תוספת המילה "כל" באה להשוות את המצוות הקלות לחמורות, לענין מה הושו _____

למען ייטב לך ולבניך אחריך כי תעשה הטוב והישר, פרש מהו: "הטוב" _____ "והישר" _____

כט. כי (כאשר) יִכְרִית ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת הַגּוֹיִם, אֲשֶׁר אַתָּה בָּא שְׁמָה לְרִשְׁתָּ אוֹתָם מִפְּנֵי, וְיִרְשְׁתָּ אֹתָם וְיִשְׁכְּתָּ בְּאַרְצָם:

ל. הַשָּׁמַר לָךְ, כִּן תִּנְקֹשׂ אַחֲרֵיהֶם, אַחֲרֵי הַשְׁמָדָם מִפְּנֵי, וְכֵן תִּדְרֹשׁ לְאַלְהֵיהֶם לֵאמֹר, אֵיכָה יַעֲבֹדוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת אֱלֹהֵיהֶם, וְאֶעֱשֶׂה כֵן גַּם אֲנִי:

פן תנקש, אונקלוס תרגם "דלמא תתקל", לפי"ז מאיזה לשון היא המילה "תנקש" _____

ואיזה לשון הוא לפי רש"י _____

ולפי פירושו יתפרש הפסוק כך, "פן תנקש", פן תטרף ותתבלבל דעתך, ותבוא לטעות וללכת "אחריהם".

אחרי השמדם מפניך, מדוע השמיד ה' את הגוים מפניך _____

ומה יש לך להבין מזה _____

וכך כוונת הפסוק, אחרי שתראה שהשמיד הקב"ה את הגוים מפני מעשיהם המקולקלים, עליך ללמוד מזה ולהשמר ביותר שלא להנקש אחריהם.

איכה יעבדו, העובד עבודה זרה יכול להתחייב באחד משני אופנים:

1. אם עבד באחד מד' עבודות הקרבן (זיבוח, קיטור, נסוך, השתחואה). 2. אם עבד בדבר שדרכה בכך (אפילו שאינו מד' עבודות).

איזה מהאופנים הנ"ל נלמד מפסוק זה _____

סיכום על אלו עבודות חייב העובד ע"ז

מה הדין	לבעל פעור	למרקוליס	לשאר עבודה זרה
כשעשה אחת מד' עבודות (זיבוח, קיטור, נסוך, השתחואה)			
כשזרק אבן			
כשפָּעַר			

המשך פרשת ראה פרק י"ג

לא. לא תעשה כן (כמו שהגויים עובדים לאלוהיהם) לה' אלקיך, כי כל תועבת ה' אשר שנא עשו לאלהיהם. כי גם את בניהם ואת בנותיהם ישרפו באש לאלהיהם:

כי גם את בניהם, מ"גם" משמע, שחוץ מבניהם ובנותיהם היו מקריבים אנשים אחרים לע"ז, מי הם _____

פרק י"ג

הערה: פסוק זה הוא סיום הענין הקודם, וכפי שנראה מחלוקת הפרשיות של המסורה, דהיינו הפסק פרשה פתוחה וסתומה שנמסרה לנו מסיני.

א. את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם, אתו תשמרו לעשות, לא תסף עליו, ולא תגרע ממנו: (פ)

* את כל הדבר, תוספת המילה "כל" בא ללמד את אופן הזהירות במצוות הקלות, מה האופן _____

* לעיל פרק י"ב פסוק כ"ח, כתוב "שמור ושמעת את כל הדברים האלה", וגם שם פירש"י בדומה לכאן, אולם שם איירי במצוות עשה, וכאן במצוות לא תעשה (ע"פ משכיל לדוד).

שאלת רשות: הוכח מלשון רש"י לעיל, ששם מדובר במצוות עשה _____

תשמרו לעשות, לאחר שנצטוונו לעיל על עשיית המצוות מדוע הוסיף "תשמרו" _____

איך משמע שזה לא תעשה _____

האם לוקים על לאו זה _____

שים לב: דוקא "השמר של עשה" אין לוקין עליו, אבל "השמר של לא תעשה", לאו גמור הוא ללקות עליו, ודוגמא לדבר "השמר בנגע הצרעת", דמשמע מזה שלא יקוץ בהרתו.

לא תוסף עליו, מה הם הדוגמאות שהביא רש"י על זה _____

פרשת נביא שקר:

ב. כי יקום בקרבך נביא, או חלם חלום, ונתן אליך אות או מופת:

ג. ובה האות והמופת, אשר דבר אליך לאמר, נלכה אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם, ונעבדם: ("אשר לא ידעתם" אינו מדברי הנביא).

ד. לא תשמע אל דברי הנביא ההוא, או אל חולם החלום ההוא, כי מנסה ה' אלקיכם אתכם, לדעת הישכם אלהים את ה' אלקיכם, בכך לבבכם ובכך נפשכם:

ונתן אליך אות או מופת, נביא הרוצה שיתקבלו דבריו, לפעמים מביא "אות" או "מופת":

מה ההבדל בין "אות" ל"מופת" _____

ומדוע נותן הקב"ה כח לנביא שקר לעשות אות או מופת _____

לאיזה צורך הקב"ה מנסה אותנו _____

ה. אחרי ה' אלקיכם תלכו, ואותו תיראו, ואת מצותיו תשמרו, ובקולו תשמעו, ואותו תעבדו, ובו תדבקו:

ואת מצותיו תשמרו, לאלו מצוות הכוונה _____

ובקולו תשמעו, מה הוסיף כאן אחר שכבר אמר "ואת מצותיו תשמרו" _____

ואותו תעבדו, לאיזו עבודה הכוונה _____

ובו תדבקו, האם אפשר להידבק בהקב"ה בעצמו _____ אלא מה הכוונה "ובו תדבקו" _____

ומה הם דרכיו _____

ו. והנביא ההוא או חלם החלום ההוא יומת, כי דבר סרה על ה' אלקיכם, המוציא אתכם מארץ מצרים, והפדה מבית עבדים, להדיחך

מן הדרך אשר צוה ה' אלקיך ללכת בה, ובערת הרע מקרבך: (פ)

סרה, יש לפרש בשני אופנים: א. שהסיר אותך מאת ה'. ב. שדיבר דברים שאינם במציאות, ולא יעלה על הדעת שה' יצוה כן.

כמו איזה מהאופנים אלו פירש רש"י _____

המוציא אתכם מארץ מצרים, והפודך מבית עבדים, מדוע הוסיף את הפדייה מבית עבדים, אחר שכבר הזכיר את היציאה

מארץ מצרים _____

המשך פרשת ראה פרק י"ג

פרשת מסית:

ז. פי יסיתך אחיך בן אמה, או בנה, או בתך, או אשת חיקך, או רעה אשר כנפשה בסתר לאמר, נלכה ונעבדה אלהים אחרים, אשר לא ידעת אתה ואבותיך:

ח. מאלהי העמים אשר סביבתיכם, הקרובים אליך או הרחוקים ממך, מקצה הארץ ועד קצה הארץ:

כי יסיתך, האם הפירוש, שמטעה אותך שהדבר מותר, או שמשכנע אותך לעשות, למרות שזה אסור
אחיו, בן אמו, מאחר ששניהם הם אחיו, מה ההבדל ביניהם
אשת חיקך, דהיינו אשתך שהיא קרובה אצלך ביותר.

אשר כנפשו, את מי זה בא לרבות
האם דווקא אלו המוזכרים כאן הזהירה התורה שלא לחוס ולרחם עליהם
א"כ מדוע הזכירה דווקא אותם

בסתר, רש"י פירש שכתוב "בסתר", משום ש'דיבר הכתוב בהווה', באר דבריו
אשר לא ידעת אתה ואבותיך, הפסוק בא בזה לגנות את מי ששומע למסית לעבוד ע"ז
באר מה הוא הגנאי בזה

הקרובים אליך או הרחוקים ממך, מדוע פירט גם הע"ז הקרובים וגם הרחוקים
מקצה הארץ, הפסוק בא לרבות בזה שלא לעבוד את אלו שהם מקצה הארץ עד קצה הארץ
מי הם ומדוע קוראם כך

ט. לא תאבה לו, ולא תשמע אליו, ולא תחוס עינה עליו, ולא תחמול, ולא תכסה עליו:

ביאור הפסוק

מה נאסר כאן	איזו מצוה בא למעט שאין לקיים בו
לא תאבה לו	
ולא תשמע אליו	
ולא תחוס עינה עליו	
ולא תחמול	
ולא תכסה עליו	

י. פי (אלא) הרג תהרגנו, ידה תהיה בו בראשונה להמיתו, ויד כל העם באחרונה:

סיכום דין היוצא מבית דין, האם מחזירין אותו

מניין	יצא מבית דין חייב האם מחזירין לזכות	יצא מבית דין זכאי האם מחזירין אותו לחובה	
מסית			אכל הלשון "הרג תהרגנו"
שאר חייבי מיתתה			

ידך תהיה בו בראשונה, מי מצווה להרוג את המסית
אם לא מת בידו, מי ימיתו ומניין

יא. וסקלתו (את המסית) באבנים ומת, פי בקש להדיחה מעל ה' אלוקיו, המוציאה מארץ מצרים מבית עבדים:

יב. וכל ישאאל ישמעו ויראו, ולא יוספו לעשות פדבך הרע הזה, בקרבה: (פ)

המשך פרשת ראה פרק י"ג

פרשת עיר הנדחת:

יג. כי תשמע באחת עריה, אשר ה' אלקיה נתן לה לשבת שם, לאמר:

יד. יצאו אנשים בני בליעל מקרבה, וידיחו את יושבי עירם לאמר, נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידעתם:

לשבת שם, באיזו עיר אין נוהג דין עיר הנדחת

מאלו מילים בפסוק נתמעט

באר הילפותא

כי תשמע וגו' לאמר, פירוש ששמעת אומרים, "יצאו אנשים וגו'.

בני בליעל, מאלו שני מילים מורכבת המילה "בליעל"

ומדוע נקראים כן

אין נוהג דין עיר הנדחת, אלא א"כ המדיחים הם, אנשים, יושבי עירם

את מי נמעט מ: "אנשים" "יושבי עירם"

טו. ודרשת וחקרת ושאלת היטב, והנה אמת נכון הדבר, נעשיתה התועבה הזאת בקרבה:

המקור לשבע החקירות שבי"ד חייבים לחקור את העדים

מהיכן נלמד שחקירות הם שבע		
	1.	בעיר הנדחת
	2.	
*	3.	
	4.	בעובד עבודה זרה
*	5.	
	6.	בעדים זוממין
*	7.	

*וקיבלו חז"ל, ללמוד גזירה שווה "היטב" היטב, שכל החקירות הכתובים אצלו, כאילו נאמדו בכולם.

פרט מה הן שבע החקירות: (מסכת סנהדרין פרק ה' משנה א')

1. _____ 2. _____ 3. _____

4. _____ 5. _____ 6. _____ 7. _____

ודרשת וחקרת ושאלת היטב, בנוסף לשבע החקירות הנ"ל, שואלים בי"ד את העדים עוד שאלות לבדוק שאינם משקרים,

והם נקראים "בדיקות", מהיכן זה נלמד

טז. הנה תכה את יושבי העיר (ההוא) ההיא לפי חרב, החרם אתה ואת כל אשר בה, ואת בהמתה לפי חרב:

הכה תכה, מכפל הלשון דורשים, ש"אם אינך יכול להמיתם (אנשי עיר הנדחת) במיתה הכתובה בהם, המיתם באחרת."

איזו מיתה כתובה בהם _____ ומאיזו מילה לומדים שאפשר להמיתם באחרת

יז. ואת כל שאלה, תקבין אל תוך רחבה, ושרפת באש את העיר ואת כל שאלה בליא, לה' אלקיה, והיתה תל עולם, לא תבנה עוד:

לה' אלקיה, רש"י מפרש "לשמו ובשבילו" דהיינו שישרפם לשם שמים ולא לשם נקמה ושנאה.

יח. ולא ידבק בידה מאומה מן החרם, למען ישוב ה' מחרון אפו, ונתן לה רחמים ורחמה וחרפה, באשר נשבע לאבותיה:

למען ישוב ה' מחרון אפו, מדוע עשיית דין עיר הנדחת גורמת שלא יהיה חרון אף ה' בעולם

יט. כי תשמע בקול ה' אלקיה, לשמר את כל מצותיו, אשר אנכי מצוה חיום, לעשות הישר, בעיני ה' אלקיה: (פ)

סכס, באיזו מיתה ממיתים:

נביא שקר _____ חנק, דכתיב "ואת הנביא ההוא", וסתם איתה האמורה בתורה היא חנק.

מסית

אנשי עיר הנדחת

המשך פרשת ראה

פרק י"ד

פרשת מאכלות אסורות:

א. בָּנִים אַתֶּם לֹה' אֱלֹהֵיכֶם, וְלֹכֵן לֹא תִתְגַּדְּדוּ, וְלֹא תִשְׁיִמוּ קֶרֶחַ בֵּין עֵינֵיכֶם, לְמַת:

לֹא תִתְגַּדְּדוּ, רש"י מפרש "לא תתנו גדידה ושרט בבשרכם", "גדידה" היינו חיתוך ו"שרט" היינו שריטה.

מתי היה דרך האמוריים לעשות כן _____

ומדוע התורה אסרה זאת _____

בין עיניכם, איזה מקום בראש, נקרא "בין עיניכם" _____

האם האיסור לעשות קרחה הוא גם בשאר הראש _____ ומניין _____

ב. כִּי עִם קְדוּשַׁת אֱתָה, לֹה' אֱלֹהֶיךָ, וְכָךְ בָּחַר ה' לְהִיטִי לֹא לְעַם סְגָלָה, מִכָּל הָעַמִּים, אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה: (ס)

כי עם קדוש אתה, וכך בחר ה', שני מעלות של עם ישראל נזכרות בפסוק זה, שמשום כך אסורים לנהוג כמנהג הגויים

מעלה אחת היא קדושתם העצמית, מהיכן יש להם קדושה זו _____

ומה מעלתם השניה _____

ג. לֹא תֹאכַל כָּל תוֹעֵבָה:

כל תועבה, יש שני דברים שהתורה אסרה (במקום אחר) לעשותם, וכאן נאסרו באכילה

מה הם: א. _____ ב. _____

בהמות וחיות טהורות, וסימניהם:

ד. זאת הבהמה אשר תאכלו, שור, שוה קשבים, ושה עזים:

ה. אֵיל וְצִבִּי וְיַחְמוֹר, וְאַקוֹ וְדִישֵׁן וְתֹאזִי וְזֶמֶר:

זאת הבהמה וגו' איל וצבי ויחמור, האם המינים הנזכרים כאן הן חיות או בהמות _____

א"כ מדוע פתח הכתוב "זאת הבהמה אשר תאכלו" _____

מדוע מנה הכתוב את הטהורות ולא את הטמאות _____

ו. וְכָל בְּהֵמָה מִפְּרִסְתָּ פִּרְסָה, וְשִׁסְעַת שִׁסְעֵי שְׁתֵּי פִּרְסוֹת, מַעֲלַת גֵּרָה בְּבִהְמָה, אֱתָה תֹאכְלוּ:

מפרסת פרסה, כאן נכתב סימני הטהרה של בהמה, "מפרסת פרסה", היינו שכף רגלה סדוקה

איזו מילה פירושה "סדוקה" _____ ואיזו פירושה "כף רגל" _____

ושוסעת שסעי שתי פרסות, מה מוסיף בזה על "מפרסת פרסה" _____

בבהמה, מיתור תיבת "בבהמה" למדו, שמה שנמצא בתוך הבהמה מותר באכילה בלא שחיטה, מה הוא _____

ומדוע אינו צריך שחיטה _____

ז. אֵךְ אֵת זֶה לֹא תֹאכְלוּ, מִמַּעַלֵּי הַגֵּרָה, וּמִמִּפְרִי־הַפִּרְסָה הַשְּׁסוּעָה, אֵת הַגִּמְלָה וְאֵת הָאֲרָנְכָה וְאֵת הַשִּׁפְזָן, כִּי מַעַלְה גֵּרָה הִמָּה, וּפִרְסָה

לֹא הַפְּרִיסוֹ, טְמֵאִים הֵם לָכֶם:

ח. וְאֵת הַחֲזִיר כִּי מִפְּרִיס פִּרְסָה הוּא וְלֹא גֵרָה, טְמֵא הוּא לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ, וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגְעוּ: (ס)

וממפריסי הפרסה השסועה, בפסוק הקודם נכתב, שסימן טהרה של מפריס פרסה הוא רק כשהפרסה שסועה, וא"כ אין צריך

לכתוב שוב "השסועה", ומיתור זה למדו, לרבות מין חיה ששמה "שסועה", שהיא אסורה.

באר כיצד נראית ה"שסועה" _____

ובנבלתם לא תגעו, מתי אסור ליגע בנבלה _____ ומדוע _____

מדוע א"א לומר שהציווי הוא בכל ימות השנה _____

המשך פרשת ראה פרק י"ד

סימני דגים טהורים:

ט. את זה תאכלו מבשר אשר במים, כל אשר לו סנפיר וקשקשת, תאכלו:

י. וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת, לא תאכלו, טמא הוא לכם: (ס)

העופות הטהורים והטמאים:

יא. כל צפור טהרה, תאכלו:

יב. וזה אשר לא תאכלו מהם, הנשר והפרס והעזניה:

כל צפור טהורה תאכלו, "כל" לשון ריבוי הוא, איזו ציפור זה בא לרבות

סיכום דין "שני ציפרי מצורע"

מניין	האם היא מותרת או אסורה באכילה	
		הציפור המשולחת
"וזה אשר לא תאכלו מהם" משמע שמהצפורים הטהורות שהוצגו בפסוק הקודם יש אחת מהם האסורה לאכלה [רש"י חלקן קטן]		הציפור השחוטה

יג. והראה ואת האיה והדייה למינה:

והראה ואת האיה וגו', למה נקראת שמה "ראה"

לעוף זה יש שלוש שמות נוספים, מה הם 1. דאה (פירוש שמיני) 2. 3.

מדוע הזכירה התורה את כל שמותיה

מדוע בעופות פירט את הטמאים

יד. ואת כל ערב למינו:

טו. ואת בת היענה, ואת התחמס ואת השחף, ואת הנץ למינהו:

טז. את הכוס ואת הנשוף והתנשמת:

יז. והקאת ואת הרחמה ואת השלף:

השלף, למה נקרא שמה "שלף"

יח. והחסידה והאנפה למינה, והדוכיפת והעטלף:

דוכיפת, איזה עוף זה

המילה "דוכיפת" מורכבת משני מילים, "דו" מלשון 'הוד' (יופי והדר), "כיפת" מלשון 'כפות', דהיינו שהודו כפות (כפוף ומקופל)

מהו ההוד של העוף

יט. וכל שרץ העוף, טמא הוא לכם, לא יאכלו:

שרץ העוף, מה הוא שרץ העוף

אלו דוגמאות מביא רש"י ל"שרץ העוף"

שים לב: "שרץ" פירושו "כל דבר חי שאינו גבוה מן הארץ" (רש"י בראשית א כ), "שרץ העוף", היינו עוף נמוך שרוחש סמוך לארץ.

כ. כל עוף טהור, תאכלו:

כל עוף טהור תאכלו, האם יש מצות עשה לאכול עופות טהורים

אלא מה בא הפסוק לומר

המשך פרשת ראה פרק י"ד

שאלות סיכום בדיני מאכלות אסורות:

- כמה חיות טהורות יש _____ ואלו הן _____
- מה הן סימני הטהרה בבהמה: 1. _____ 2. _____
- מה הן סימני הטהרה בדגים: 1. _____ 2. _____
- כמה סוגי עופות טמאים יש _____
- לעיל בפסוק ז' כתב רש"י, שאע"פ שפרשת מאכלות אסורות כבר נכתבה בפרשת שמיני, חזר ושנאו מפני דברים שנתחדשו כאן, מה נתחדש כאן: בבהמה _____ בעוף _____

סיכום המצוות שנאמרו באיסור אכילת בעלי חיים טמאים

היכן כתוב "לא תעשה"	היכן כתוב "לאו הבא מכלל עשה"	
בבהמה	"אך את זה לא תאכל"	(רש"י פסוק כ')
בעוף		(שם)

כא. לא תאכלו כל נבלה. לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה. או מכר לנכרי, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך. לא תבשל גדי בחלב אמו: (ס)
לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה, ישנם שני סוגי גרים:

א. "גר צדק", הוא גוי שקיבל על עצמו לשמור כל תרי"ג מצוות, ודינו כישראל לכל דבר.

ב. "גר תושב", הוא גוי שקיבל על עצמו לשמור רק שבע מצוות בני נח, ונקרא שמו 'תושב' לפי שמותר לנו להושיבו בינינו בארץ ישראל, כיון שקיבל על עצמו שלא לעבוד ע"ז.

למי מהם הותר לאכול נבלות _____

כי עם קדוש אתה לה', לא בא ליתן טעם לאיסור אכילת נבלה, אלא בא לומר שהיותו ו"עם קדוש אתה", לכן עליך לקדש את עצמך ולאסור על עצמך אפילו בדבר המותר לך, מה הוא הדבר _____

לא תבשל גדי, לאו זה הזכר בתורה שלש פעמים, לאסור: 1. בישול 2. אכילה 3. הנאה

וממה שנכתב שלש פעמים "גדי", למדנו שיש מינים שאין בהם איסור בשר וחלב:

מי הם, א. _____ ב. _____ ג. _____

שים לב: אף שלא נאסרו מן התורה, מ"מ מדרבנן אסור לאכלם.

כב. עשר תעשר, את כל תבואת זרעך, הוצא השדה שנה שנה:

לא תבשל גדי, עשר תעשר, התורה סמכה את איסור בישול בשר וחלב למצות מעשר, לומר שאם אין אתם מעשרים מעשרות כראוי, תענשו, מהו העונש _____

והיינו, שאם לא תקיימו "עשר תעשר", תענשו ב"לא תבשל גדי בחלב אמו". ביאור, "גדי" פירושו ולד רך (רש"י משפטים), כמו כן בתבואה, גרעינים שלא בשלו הם כ"גדיים", ו"מעי אמותיהן" הם השיבלים, בהם מונחים הגרעינים.

באיזו מצוה נוספת אם אינה נעשית כראוי, יש עונש זה _____

שנה שנה, מפרש רש"י "מכאן שאין מעשרים מן החדש על הישן"

מהו: "חדש" _____ "ישן" _____

המשך פרשת ראה פרק י"ד

כג. וְאָכַלְתָּ לֶפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ, בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר לָשֶׁכֶן שְׁמוֹ שָׁם (לפנים מחומת ירושלים), מַעֲשֶׂיךָ דִּנְגָה תִירָשֶׁה וְיִצְהָרָה, וּבְכֹרֶת בָּקָרְךָ וְצֹאנְךָ, לָמַעַן תִּלְמַד לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כָּל הַיָּמִים:

ואכלת וגו', למי נותנים מעשר ראשון _____ מי אוכל מעשר שני _____

על איזה מעשר נאמר "ואכלת לפני ה' וגו'" _____

מדוע א"א לומר שזה נאמר על מעשר ראשון _____

מדוע ציוותה התורה לאכול מעשר שני בירושלים _____

ביאור הענין ע"פ דברי ה"חינוך" (מצוה ש"ס), הקב"ה חפץ שיהיו כל ישראל עוסקי תורתו ויודעי שמו, לכן ציוה להעלות לירושלים מעשר שני, נטע רבעי ומעשר בהמה, לפי ששם הוא מקום עסק החכמה והתורה, כיון שבירושלים מושב הסנהדרין יודעי דעת ומביני מדע, וע"י שיעלה וילמד שם, מתוך כך יהיה בכל בית ובית מִשְׁרָאֵל איש חכם יודע התורה, אשר יִלְמַד בחכמתו כל בית אביו, ובכן תמלא הארץ דעה את ה'.

כד. וְכִי יִרְבֶּה מִמֶּנּוּ הַדֶּרֶךְ, כִּי לֹא תוּכַל שְׂאֵתוֹ, כִּי יִרְחַק מִמֶּנּוּ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹם שְׁמוֹ שָׁם, כִּי יִבְרַךְ ה' אֱלֹהֶיךָ:

כי יברכך, האם ברכה זו היא סיבה, ל"ירבה ממך הדרך" או ל"לא תוכל שאתו" _____

כה. אִזִּי וְנִתְּתָה אֶת הַמַּעֲשֶׂר בַּכֶּסֶף (תפדה אותו), וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ, וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ:

כו. וְנִתְּתָה שֵׁם אֶת הַכֶּסֶף בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּאֱמָה נִפְשָׁה, בַּבָּקָר וּבְצֹאֵן וּבַיִּין וּבַשֵּׂכֶר, וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְךָ נַפְשָׁה, וְאָכַלְתָּ שָׁם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ, וְשִׂמַּחְתָּ אִתָּהּ וּבִיתָהּ:

הקדמה: התורה נדרשת ב"ג מידות (ברייתא דרבי ישמעאל), ואחת מהם היא "כלל ופרט וכלל, אי אתה דן אלא כעין הפרט"

"כלל" - היינו שהתורה כתבה בתחילה את הענין בלשון כולל (ומזה היינו למדים הכל).

"פרט" - אח"כ כתבה פרטים מסוימים (ואז למדים רק פרטים אלו). "וכלל" - ולבסוף כתוב שוב בלשון כולל.

"אי אתה דן אלא כעין הפרט", היינו שמרבים כל דבר שדומה ל"פרט".

בפסוק זה יש ג"כ "כלל ופרט וכלל", ומזה למדו אלו דברים אפשר לקנות במעות מעשר שני.

מה: הכלל הראשון _____ הפרט _____

הכלל האחרון _____

ולכן למדו מזה, שמותר לקנות במעות מעשר דברים הדומים ל"בקר, צאן, יין ושכר" דהיינו ולד ולדות הארץ, וראוי למאכל אדם.

הדברים שאינם "כעין הפרט"

הפרט	אלו דברים אינם דומים לפרט	במה אינם דומים לפרט
בקר, צאן, יין ושכר	כֹּהֵן, פֹּהֵל, מִי, מֶלֶךְ	
	שֶׁמֶן, שֶׁמֶן, וְקִרְוָה	

כז. וְהָיוּ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ לֹא תַעֲזֹבֵנּוּ, כִּי אֵין לֹא חֶלֶק וְנַחֲלָה עִמָּךְ: (ס)

והיו וגו' לא תעזבונו, נצטינונו בזה שלא לעזבו, אלא ליתן לו את המעשר שמגיע לו, איזה מעשר זה _____

כי אין לו חלק ונחלה עמך, מכאן למדו שיש דברים שאינם חייבין במעשר:

מה הם _____

איך לומדים זאת _____

סיכום המצוות בפרשת ראה ע"פ ספר החינוך (מפרק יב פסוק יט עד כאן)

מניין המצוה	מצות	המצוה	כתוב את לשון הפסוק
תנא	עשה	מצות שחיטה	שם פסוק כ"א
תנב	לא תעשה	שלא לאכול אבר מן החי	שם פסוק כ"ג
תנג	עשה	להביא קדשים בבית הבחירה	שם פסוק כ"ו
תנד	לא תעשה	שלא להוסיף על המצוות ופירושן	פרק י"ג פסוק א'
תנה	לא תעשה	שלא לגרוע ממצוות התורה	שם
תנו	לא תעשה	שלא לשמוע ממתנבא בשם עבודה זרה	שם פסוק ד'
תנז	לא תעשה	שלא לאהוב המסית	שם פסוק ט'
תנח	לא תעשה	שלא לעזוב שנאתו על המסית	שם
תנט	לא תעשה	שלא להציל המסית	שם
תס	לא תעשה	שלא ללמד זכות למסית	שם
תסא	לא תעשה	שלא לימנע מללמד על המסית חובה	שם
תסב	לא תעשה	שלא להסית אחד מישראל לעבוד ע"ז	שם פסוק י"ב
תסג	עשה	מצות חקירת העדים היטב	שם פסוק ט"ו
תסד	עשה	שריפת עיר הנידחת ולהרוג אנשיה	שם פסוק י"ז
תסה	לא תעשה	שלא לבנות עיר הנידחת	שם
תסו	לא תעשה	שלא להנות בממון עיר הנידחת	שם פסוק י"ח
תסז	לא תעשה	שלא להתגודד כמו עובדי עבודה זרה	פרק י"ד פסוק א'
תסח	לא תעשה	שלא לקרח שער הראש על המתים	שם
תסט	לא תעשה	שלא לאכול פסולי המוקדשין	שם פסוק ג'
תע	עשה	לבדוק בסימני העוף	שם פסוק י"א
תעא	לא תעשה	שלא לאכול שרץ העוף	שם פסוק י"ט
תעב	לא תעשה	שלא לאכול מבשר בהמה חיה ועוף שמתו מאליהן	שם פסוק כ"א
תעג	עשה	מצות מעשר שני	שם פסוק כ"ב

המשך פרשת ראה פרק י"ד

מצות ביעור מעשרות:

כח. מִקְצָה שְׁלֹשׁ שָׁנִים, תוֹצִיא אֶת כָּל מַעֲשֵׂר תְבוּאָתְךָ בְשָׁנָה הַהִוא. וְהִנְחָתָה בְּשַׁעְרֶיךָ:

כט. וְכֹא הָלֹץ כִּי אֵין לוֹ חֶלֶק וְנִחְלָה עִמּוֹ, וְהִגֵּר וְהִיָּתוֹם וְהָאֲלֻמָּנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ וְאֶכְלוּ וְשִׂבְעוּ, לְמַעַן יִבְרַכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה: (ס)

מקצה שלש שנים, בפסוקים אלו נצטוינו על מצות "ביעור מעשרות", דהיינו שלאחר השנה שלישית, אם יש עדיין ברשותו מעשרות שלא נתנם, מחויב לבערם (פירוש, להוציאם מן הבית וליתנם למי שצריך)

כתוב בלשון הפסוק, למי צריך לתת: מעשר ראשון _____ מעשר עני _____

ומה יעשה עם המעשר שני של שנה ראשונה ושניה (סוף ד"ה ואכלו) _____

איזו מצוה נוספת מקיים כשמגיע לירושלים עם המעשרות _____

ואכלו ושבעו, מזה לומדים מה הוא שיעור הנתינה של מעשר עני, מה השיעור _____

פרק ט"ו

מצות שמיטת כספים:

א. מִקֵּץ שִׁבְעֵי שָׁנִים, תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה:

מקץ שבע שנים, התורה מצווה כאן את המלוה שלא יגבה את חובו לאחר שבע שנים, האם הכוונה לשבע שנים מיום ההלוואה, או לשבע שנים למנין שנות השמיטה _____

רש"י מוכיח כן מפסוק ט', מה לשון הפסוק שם _____

באר את ההוכחה _____

ב. וְזֶה דְּבַר הַשְּׁמִטָּה, שְׁמוּט כָּל בַּעַל מִשְׁחָה אֶת יְדוֹ אֲשֶׁר יִשָּׂה בְרַעְיוֹ, לֹא יִגַּשׁ (לא יתבע) אֶת רַעְיוֹ וְאֶת אָחִיו, כִּי קָרָא שְׁמִטָּה לָּהּ:

שמוט כל בעל משה ידו, כיצד מסדר רש"י מילים אלו _____

וכך הוא פירוש הפסוק: "זה דבר (דין) השמיטה", שהיא משמטת ומעזיבה את ידו של כל בעל משה (המלוה), אשר נושה (תובע חוב) ברעהו.

איזה דין נאמר בפסוק זה _____

ג. אֶת הַנֹּכְרִי תִגְשׁ (תתבע), וְאֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ אֶת אָחִיךָ, תַּשְׁמִט יָדְךָ:

את הנכרי תגוש, ואת מי אסור לנגוש _____

רש"י מפרש ש"ז מצות עשה, ועיין ברמב"ן שפירש, דהיינו, לאו הבא מכלל עשה, שנידון כמו עשה, ולפ"ז אין מצוה כלל ליגוש את הנכרי.

לסיכום, במצות שמיטת כספים יש מצות עשה, ומצות לא תעשה, ולא הבא מכלל עשה, כתוב את לשון הפסוק של:

*ה"עשה" _____

ה"לא תעשה" _____

ה"לאו הבא מכלל עשה" _____

*שים לב: בפסוקים אלו כתוב "שמוט", ו"תשמט", וחלוקים הם במשמעותם, "תשמט" הוא לשון ציווי, ו"שמוט" אינו לשון ציווי, אלא מפרש את מה שיקרה בשנת השמיטה, שידו של המלוה נשמטת ("לשון הווה"), ומה שכתוב "שמוט כל בעל משה ידו" אינו מצות עשה.

המשך פרשת ראה פרק ט"ו

ד. אָפֶס (אבל) אצלכם לא יהיה צורך להלוות, כִּי לֹא יִהְיֶה בָּהּ אֲבִיוֹן, כִּי בָרַךְ יְבָרְכֶהּ ה', בְּאֶרֶץ, אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיהָ, נָתַן לָהּ נַחֲלָה, לְרִשְׁתָּהּ: אֶפֶס כִּי לֹא יִהְיֶה בָּהּ אֲבִיוֹן, רַשִׁי מְבִיא שִׁישׁ סְתִירָה בֵּין הַכְּתוּב כֵּאֵן, לְמַה שְׁכָּתוּב לְהִלֵּךְ בַּפֶּסוּק י"א

מה כתוב שם

באר את הסתירה

ומתרץ שהפסוקים מדברים בזמנים שונים:

מתי יתקיים "לא יחדל אביון מקרב הארץ" _____ "לא יהיה בך אביון" _____

בזמן זה, אצל מי יהיו האביונים

אביון, מי דל יותר "עני" או "אביון" _____ ומהו לשון "אביון" _____

ה. ההבטחה היא רק אם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמָע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיהָ, לְשִׁמּוֹר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר אֲנִכִּי מְצִוֶּה הַיּוֹם:

רק אם שמוע תשמע, איזו הבטחה תתקיים אז

שמוע תשמע, מכפילות הלשון לומדים, ש"שמוע" מביא לידי "תשמע"

למה הכוונה "שמוע" _____ ולמה זה מביא _____

ו. כִּי ה' אֱלֹהֶיהָ בָּרַכְהָ פֶּאֶשֶׁר דִּבֶּר לָהּ, וְהִעֲבַטְתָּ גוֹיִם רַבִּים, וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט, וּמִשְׁלַת בְּגוֹיִם רַבִּים, וּבָהּ לֹא יִמְשָׁלוּ: (ס)

כאשר דבר לך, היינו שה' כבר בירך בדרך ללוות מאחרים

היכן נאמרה ברכה זו

מה לשון הברכה הכתובה שם (פרק כ"ח)

והעבטת, האם הכוונה למלוה או ללווה

כשמדברים על הלווה, כיצד כותבים זאת

והעבטת גוים רבים, האם תלוה מכסף שלך, או שתצטרך ללוות מאחרים, בכדי להלוות

והיכן זה כתוב בפסוק

ומשלט בגוים רבים, ומה בא לומר "ובך לא ימשולו"

מצות צדקה:

ז. כִּי יִהְיֶה בָּהּ אֲבִיוֹן, מֵאֶחָד אֶחָד שְׁעָרֶיהָ, בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיהָ נָתַן לָהּ, לֹא תֹאמְרוּ אֶת לִבְכָּהּ, וְלֹא תִקְפִּין אֶת יָדָהּ, מֵאֶחָד הָאֲבִיוֹן:

דיני קדימה במצוות נתינת צדקה הנלמדים מפסוק זה

מניין	מי קודם	כשבאו לפניו ב' עניים	
		אחד מהם הוא	והשני
		פחות נצרך	יותר נצרך
		אחיק מאבין	אחיק מאמך
		מעניי עירך	מעניי עיר אחרת

לא תאמין ולא תקפזין, בנתינת צדקה יש מלחמה בין השכל שמבין שצריך לתת, ללב שמצטער לוותר על כספו (עמק הנצי"ב)

מה מזהירה התורה את האדם שמסתפק במחשבתו אם לתת או לא

ומה מזהירה התורה את האדם שהחליט לתת, ולבסוף התחרט

מאחיק האביון, תיבת "מאחיק" מיותרת, מה זה בא ללמדנו

המשך פרשת ראה פרק ט"ז

ח. כי פתח תפתח את ידך לו, והעבט תעביטנו, די מחסורו, אשר יחסר לו:

כי פתוח תפתח, בפסוק הקודם כתוב "לא תאמץ" ו"לא תקפוצ", ועתה בא הפסוק לומר ש"פתוח תפתח" באר לפי זה את הלשון "כי" הכתוב כאן.

פתוח תפתח, במסכת בבא מציעא (דף לא.) דרשו מכפל הלשון של "פתוח תפתח", שחייב לתת אפילו לעניי עיר אחרת ומה לומדים מ"פתוח" _____

והעבט תעביטנו, לעני שאינו רוצה לקבל צדקה, מה תעשה לו _____

דהיינו, שנותנין לו לשם הלוואה, ואין מבקשים ממנו אחר כך, אלא מוחלין לו (שיטה מקובצת בשם רבינו יונה כתובות סז:).

די מחסורו, בא לומר ששיעור הנתינה הוא רק "די מחסורו", ומה אין אתה מצווה לעשות _____

אשר יחסר לו, דהיינו שחייב לתת כל דבר שחסר לו (אפילו שאחרים אינם צריכים את זה) _____

מה הדוגמאות שמביא רש"י לזה _____

לו, מה נתרבה כאן _____

ואיך לומדים זאת _____

מצות הלוואה:

ט. השמר לך, פן יהיה דבר עם לבבך בלעל לאמר, קרבה שנת השבע שנת השמטה, ורעה עינך באחיה האביון, ולא תתן לו, וקרא עליה אל ה', והיה כה חטא (עונש):

וקרא עליך, האם יש מצוה לעני להתפלל להקב"ה שיעניש, למי שאינו מלוה לו _____

ומניין _____

והיה כך חטא, האם תענש דווקא אם העני יקרא עליך אל ה' _____

א"כ מדוע כתוב "וקרא עליך אל ה'" _____

י. נתון תתן לו, ולא ירע לבבך בתיבתך לו, כי בגלל הדבר הזה, יברכה ה' אלקיך בכל מעשיך, ובכל משלך ידך:

נתון תתן לו, מכאן למדנו שני דינים בנתינת צדקה _____

מה לומדים מ: "נתון תתן" _____ "לו" _____

כי בגלל הדבר הזה, "הדבר" מרמז שגם על דיבור "יברכה ה'", לאיזה דיבור הכוונה _____

ועל מה הוא נוטל שכר כשאומר ליתן צדקה _____

יא. כי לא יחדל אביון מקרב הארץ, על פן אנכי מצוה לאמר, פתח תפתח את ידך לאחיה, לענייך, ולאביון בארצה: (ס)

על כן, מפרש רש"י "מפני כן", מפני מה _____

על כן אנכי מצוה לאמר, אחרי שכתוב "אנכי מצוה" מה הוסיף במילה "לאמר" _____

לאחיה לענייך, האם הכוונה שצריך לתת גם לאחיה וגם לעני _____

אלא מה הפירוש "לאחיה לעניך" _____

וכתב רש"י "לעניך ביו"ד אחד לשון עני אחד הוא, אבל לעניך בשני יוד"ן שני עניים", פי' רש"י מביא ראיה לדבריו ש"לעניך" הוא פירוש על "לאחיה", ולא דבר נוסף, שאם היו שני דברים נפרדים היה צריך לכתוב עניך, שהרי הרבה עניים יש.

המשך פרשת ראה פרק ט"ו

פרשת עבד עברי ואמה עבריה:

יב. כי ימכר לך אחידה העבד, או העבדה, ועבדה שש שנים, ובשנה השביעית תשלחנו חפשי מעמך:

כי ימכר לך, האם מדובר כאן במוכר עצמו או במכרוהו אחרים _____

ע"י מי ימכר לך: העברי _____ העבריה _____

מדוע בית דין מוכרים את העבד _____

האם גם אמה עבריה נמכרת בגנבתה _____ ומגלן _____

פרשת עבד עברי כבר כתובה בפרשת משפטים, וכתב רש"י שפרשה זו נשנית כאן מפני שני דברים שנתחדשו בה

מה הם: א. _____

ב. _____

יג. וכי תשלחנו חפשי מעמך, לא תשלחנו ריקם:

יד. אלא העניק תעניק לו. מצאנה ומגרנה ומיקנה, אשר ברכה ה' אלקיה, תתן לו:

ביאור ב' פירושים שהביא רש"י מה הוא לשון העניקה

מהו לשון העניקה	מדוע כתוב "העניק תעניק"	איך משמע מזה שצריך לתת בעין יפה
לפי פירוש א'	הכאן לתבשט של הצואה, הלאה בכך שהיא "זלזה זמראית העין"	"שהיא ניכר שהיא לט"
לפי פירוש ב'	כאן קורא לצואה "עין" על שם התבשט שמלח עליו	שיצטרך להטין את התעלה על הצואה

מצאנה ומגרנה ומיקנה, מהיכן לומדים שנותן לו גם מדברים אחרים _____

ומה נתמעט מ"צאנה ומגרנה ומיקנה" שאין לו ליתן _____

ואיך זה נתמעט _____

האם יש שיעור כמה עליו לתת _____ ובאיזו דרשה למדו במסכת קידושין כמה צריך ליתן מכל מין _____

טו. וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים. ויפדה ה' אלקיה, על פן אנכי מצוה את הדבר הזה, היום:

וזכרת כי עבד היית, וכאשר יצאו ממצרים, ממה ה' העניק לבני ישראל, א. _____ ב. _____

מה לומדים מזה לגבי דין העניקה _____

טז. והיה כי יאמר אלה לא אצא מעמך, כי אהבה ואת ביתך כי טוב לו עמך:

יז. ולקחת את הפרצע, ונתתה באזנו ובדלת, והיה לך עבד עולם, ואף לאמתך תעשה כן:

עבד עולם, רש"י כתב "כול כמשמעו", אם היינו מפרשים כמשמעו, עד מתי היה צריך לעבוד _____

מגלן שאין לפרש כן _____

אלא מה הפירוש "עבד עולם" _____

ואף לאמתך תעשה כן, איזה דין נוהג גם באמה העבריה _____

האם אפשר לפרש "תעשה כן" שהיא נרצעת כמו עבד עברי _____

ומגלן _____

יח. לא יקשה בעיניך, בשלחה אותו חפשי מעמך, כי משנה שכר שכיר, עבדה שש שנים, וברכה ה' אלקיה בכל אשר תעשה: (ס)

כי משנה שכר שכיר, "משנה" פירושו כפול, דהיינו שהעבד עובד לאדוניו, כפליים משאר שכירי יום.

מה הם שני העבודות: א. _____ ב. _____

המשך פרשת ראה פרק ט"ו

דיני בכור בהמה טהורה:

יט. כָּל הַבְּכוֹר, אֲשֶׁר יוֹלֵד בְּבִקְרָהּ וּבְצִאָתָהּ הַזֶּכֶר, תִּקְדֹּשׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ. לֹא תַעֲבֹד בְּבִכּוֹר שׁוֹרְךָ, וְלֹא תִגְזוּ בְּכוֹר צִאָתָהּ:

כל הבכור וגו' תקדיש, רש"י מקשה סתירה מפסוק אחר, מה כתוב שם _____

ישוב הסתירה

מה לומדים מ"לא יקדיש איש אותו"	מה לומדים מ"תקדיש לה' אלקיך"	
		לפי פירוש א'
שאי אפשר להקדיש קדושת הזולת דהיינו שאם הקדיש לקרבן אחר לא חלה עליו הקדשה	שאפשר להקדיש את האזנת הנפח דהיינו הנפח שיכול לתת הזכר לאישה כגון שירצה, וזה שווה כסף	לפי פירוש ב'

לא תעבוד בבכור שורך, ולא תגזו בכור צאנך, ומה הדין להיפך (לעבוד בבכור צאן, ולגזו בכור שור) _____

א"כ מדוע כתוב עבודה בשור, וגזיה בצאן _____

כ. לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ, שְׁנָה בְּשָׁנָה, בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה', אֶתְּךָ וּבֵיתְךָ:

לפני ה' אלקיך תאכלנו, למי נאמר הציווי לאכול בכור תם בירושלים _____

שנה בשנה, מה לומדים מכאן _____

האם הבכור נפסל להקרבה לאחר שנה, או שהוא רק מצוה לכתחילה להקריבו בתוך שנתו _____

ולמדו כן, ממה שהוקש למעשר, באיזה פסוק הוקשו _____

שנה בשנה, משמע מזה שמותר לאכול במשך שתי שנים, כיצד זה יתכן _____

ומזה דרשו לכמה זמן הוא נאכל, מה הזמן _____

כא. וְכִי יִהְיֶה בּוֹ מוֹם, פֶּסֶחַ (חיגר) אוֹ עֵינַיִם, כֹּף מוֹם רָע, לֹא תִזְבְּחֶנּוּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ:

בפסוק זה דרשו חז"ל ב"כלל ופרט וכלל", אלו מומים פוסלים את הבכור להקרבה:

מה: הכלל הראשון _____ הפרט _____ הכלל האחרון _____

ומזה למדו שרק מומים הדומים לפרט פוסלים להקרבה

במה צריכים להיות דומים לפרט: 1. _____ 2. _____

כב. בְּשַׁעֲרֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ, הַטֶּמֶא וְהַטְּהוֹר יַחְדָּו, כְּצִבִּי וְכֶאֱיָל:

כג. רַק אֶת דָּמּוֹ לֹא תֹאכַל, עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמַּיִם: (ס)

רק את דמו לא תאכל, רש"י כתב שבכור בעל מום הוא "היתר הבא מכלל איסור"

מה היה האיסור _____

ומה הותר בו כשהומם, אפילו בלא פדיון _____

ואיזה עוד איסור היינו חושבים להתיר _____

ומניין שאסור _____

המשך פרשת ראה פרק ט"ז

סיכום דיני בכור בהמה טהורה שבפרשתנו

השאלה	התשובה	מגלן
האם הוא קדוש מאליו		"אך קָדֹשׁ אֲשֶׁר יִזְכֹּר לֵה' לֹא יִקְדָּשׁ אִישׁ אֲחֵינוּ" (וי"ן תמ"ז חלפת תמורה פ"ד ה"ז)
ובכל זאת מה מצוה לומר		
למי נותנים אותו		"כָּל פֶּטֶר רֶחֶם לֵבָב קֶשֶׁר אֲשֶׁר יִקְרִיז לֵה' קְצָצָה אֶזְיִתָּהּ יִהְיֶה לָּךְ" (וי"א תמ"ז ח"א י"ח)
בכור תם	האם הותר בו "גיזה ועבודה"	
	היכן צריך לאכלו	
	לכתחילה, עד מתי צריך להקריבו	
	כמה הוא זמן אכילתו	
בכור בעל מום	אלו סוגי מומים פוסלים אותו להקרבה	
	היכן מותר לאכלו	
	האם יש בו דיני טומאה וטהרה	
	מה דין דמו	

פרק ט"ז

א. שְׁמֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאֲבִיב, וְעֲשִׂיתָ פֶסַח לַה' אֱלֹהֶיךָ, כִּי בְחֹדֶשׁ הָאֲבִיב, הוֹצִיאָהּ ה' אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם, לַיְלָה:

שְׁמֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאֲבִיב, מִפְסֹק זֶה לומדים שמוטל עלינו לדאוג שפסח יהיה בתקופת האביב (שהוא זמן בישול התבואה)

ומה יעשו כשנראה שהאביב מתאחר, והשעורים לא יהיו בשלים בזמן קרבן העומר _____

ממצרים לילה, האם בני ישראל יצאו ממצרים ביום או בלילה _____

ומניין _____

א"כ מדוע כתוב "הוציאך ה' אלקיך ממצרים, לילה" _____

ב. וְזָבַחְתָּ פֶסַח לַה' אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר, בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה', לְשִׁפְן שְׁמוֹ שֵׁם:

וזבחת פסח לַה' אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר, האם אפשר להקריב קרבן פסח מן הבקר _____

ומניין _____

אלא איזה קרבן מביא מ"בקר" _____

באיזה אופן יש צורך להביא קרבן זה _____

ומדוע זו סיבה להביאו _____

המשך פרשת ראה פרק ט"ז

ג. לא תאכל עֲלֵיו (עמו - בזמן זביחתו) חֶמֶן, שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מִצֹּת לָחֶם עֲנִי, כִּי בַחֲפוּזוֹ יֵצֵאת מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ:

לָחֶם עֲנִי, הָאֵם רֹשׁ"י מִפְרֵשׁ "עֲנִי", מִלִּשׁוֹן עֲנִיּוֹת אוֹ מִלִּשׁוֹן עֲנִיּוֹ
וְמָה מִזְכִּירָנוּ אֲכִילַת לָחֶם זֶה
כִּי בַחֲפוּזוֹ יֵצֵאת, מָה נִגְרַם עַל יְדֵי הִצְיָאָה בַחֲפוּזוֹ
מָה שִׁיצֵאוֹ בַחֲפוּזוֹ, הָאֵם הִיָּה בְגִלָּל רְצוֹנָם לְבִרוּחַ, אוֹ בְגִלָּל בְּהִלַּת הַמִּצְרִים לְשִׁלְחָם
מָה הִהוּכַחָה
סָכָם, מָה הֵם הַדְּבָרִים שֶׁאֲכִילַת הַמִּצָּה בָּאָה לְהִזְכִּירָנוּ:

1. _____
2. _____
לְמַעַן תִּזְכֹּר, עַל יְדֵי מָה תִּזְכֹּר "אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם"

ד. וְלֹא יֵרָאֶה לָּךְ שְׂאֵר בָּכָל גְּבֻלָּה שְׁבַעַת יָמִים, וְלֹא יֵלִין מִן הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בְּעֶרְבֹ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְבִקְרֶ:

בִּיאור הַפְּסוּק "וְלֹא יֵלִין מִן הַבָּשָׂר וְגו'"

לפי פירוש א'	לפי פירוש ב'	
"וְלֹא יֵלִין מִן הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בְּעֶרְבֹ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְבִקְרֶ"	"וְלֹא יֵלִין מִן הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בְּעֶרְבֹ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְבִקְרֶ"	פֶּסֶק
		באיזה קרבן מדובר
		"ביום הראשון" לאיזה יום הכוונה
		מדוע נקרא ראשון
		"לבוקר" לאיזה יום הכוונה
		מה בא לומר בזה

ה. לֹא תִזְכֹּר לְזִבְחָתָא הַפֶּסַח, בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ, אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָּךְ:

ו. כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ, לְשִׁכְנֵן שְׁמוֹ, שָׁם תִּזְבַּח אֶת הַפֶּסַח בְּעֶרְבֹ, כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ, מוֹעֵד צֵאתְךָ מִמִּצְרַיִם:

בִּיאור ג' זמנים חלוקים שבפסוק

	איך נקרא זמן זה בלשון הפסוק	איזה דין נאמר בזמן זה
א.	כשהחמה נוטה למערב (יום י"ד)	
ב.	כשהחמה שקעה במערב (ליל ט"ו)	
ג.	בעלות השחר (יום ט"ו)	*

* פירוש, שאז מתחיל היום שבו יצאו ממצרים, ואין הכוונה לזמן היציאה עצמה, שהיה בחצות היום.

רש"י כתב שב"מועד צאתך אתה שורפהו", האם שורפים את הנותר ביום ראשון של פסח
אלא מה הכוונה "שורפהו"

המשך פרשת ראה פרק ט"ז

ז. ובשלת ואכלת. במקום אשר יבחר ה' אלקיך בו, ופנית בבקר, והלכת לאהלך:

ובשלת, בפרשת בא כתוב "ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש וגו'", לפ"ז מה הפירוש "ובשלת" ונקרא בישול, שכל תיקון המאכל הנעשה ע"י חום, נקרא בישול.

ופנית בבקר, לאיזה בוקר הכוונה

כתב רש"י, מלמד (על העולה לרגל) שטעון לינה, בלילה של מוצאי יום טוב (הראשון)

מה הכוונה "לינה"

ח. ששית ימים תאכל מצות, ובימים השביעי עצרת לה' אלקיך, לא תעשה מלאכה: (ס)

ששת ימים תאכל מצות, ובפרשת בא כתוב "שבעת ימים מצות תאכלו", ורש"י הביא שתי אופנים ליישב את הסתירה,

פירוש א': "שבעה מן הישן, וששה מן החדש", היינו, שאסור לאכול מן התבואה החדשה, עד לאחר הבאת קרבן העומר ביום ט"ז ניסן.

באיזו תבואה מדובר בפסוק:

"שבעת ימים מצות תאכלו" "ששית ימים תאכל מצות"

לפי זה באלו ימים של פסח, מותר לאכול מן החדש ובאיזה יום אסור

פירוש ב': מה בא הפסוק "ששית ימים תאכל מצות" ללמדנו

ומה למדנו מזה גם לששת הימים הראשונים

ביאור הלימוד: אחד מ"ג מידות שהתורה נדרשת בהן, היא:

"כל דבר שהיה בכלל, ויצא מן הכלל ללמד, לא ללמד על עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל כולו יצא".

"כל דבר" היינו יום השביעי, "שהיה בכלל" "שבעת ימים מצות תאכלו", הכולל את כל ימי הפסח, לחיובם באכילת מצה.

"ויצא מן הכלל" בפסוק "ששית ימים תאכל מצות" "ללמד", שרק ששה ימים חייב לאכול מצה, אבל לא ביום השביעי.

"לא ללמד על עצמו (כלבד) יצא", מה הוא בא ללמד, לא רק על עצמו

"אלא ללמד על הכלל כולו יצא" אלו ימים הם ה"כלל כולו"

ומה הוא מלמד לגבי ימים אלו

ישוב הפסוקים לפירוש ב':

הפסוק "ששית ימים תאכל מצות", בא להוציא ממשמעות הפסוק "שבעת ימים מצות תאכלו", וללמד שאין חובת אכילת מצה בשבעת ימי הפסח.

ומתי יש חובה לאכול מצה ומנלן

ביאור "עצרת לה' אלקיך"

מהו לשון "עצרת"	ומה למדים מזה	
		לפירוש א'
		לפירוש ב'

המשך פרשת ראה פרק ט"ז

ט. שְׁבַעַת שְׁבַעַת תִּסְפָּר לָךְ, מִהַחֹל חֲרָמֶשׁ (כלי שבו קוצרים התבואה) בְּקֶמְהָ, או תַּחֲלֵ (תתחיל) לְסַפֵּר שְׁבַעַת שְׁבַעַת:

מהחל חרמש בקמה, היינו, שמתחילים לספור מהזמן של קצירת העומר (בליל ט"ז ניסן)

איך משמע שמדובר על קצירת העומר

י. וְעִשִּׂיתָ חַג שְׁבַעַת לַה' אֱלֹהֶיךָ, ותקריב קרבנות החג כפי מִסַּת נְדָבָת יָדְךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן, פֶּאֶשֶׁר יִבְרָכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ:

יא. וְשִׂמַּחְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ באכילת קרבנות החג, אֹתָהּ וּבְנֶה וּבְתָהּ וְעַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ, וְהָלֹאִי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ, וְהָגֵר וְהַיִּתּוֹם וְהָאֲלֻמָּנָה אֲשֶׁר

בְּמִקְוֶה, בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ, לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם:

מסת נדבת ידך, פירוש, מידת נדבת ידך, והיינו כפי מה שבידך וביכולתך להתנדב, כך תביא קרבנות.

על איזה קרבן מדובר

ואם יש לו בני משפחה מועטים, מה יעשה עם כל הקרבנות שהביא

והלוי והגר והיתום והאלמנה, כתב רש"י, "ארבעה שלי כנגד ארבעה שלך, אם אתה משמח את שלי אני משמח את שלך".

מי הם: "ארבעה שלי" "ארבעה שלך"

יב. וזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם, וְשִׂמַּחְתָּ אֶת הַחֻקִּים הָאֵלֶּה: (פ)

וזכרת כי עבד היית וגו', רש"י מפרש שהפסוק בא לומר, שמשום כך אתה מחויב לעשות את החוקים האלה

משום מה

הערה, המפרשים נחלקו לאלו "חוקים" הכוונה, ועיין רמב"ן, חזקוני ובאר בשדה.

יג. חַג הַסֻּכּוֹת, תַּעֲשֶׂה לָךְ שְׁבַעַת יָמִים, בְּאַסְפָּה מַגֵּרְנָהּ וּמִיִּקְבָּהּ:

באספך מגרנך ומיקבך, לפי פשוטו בא לפרש, מתי תעשה את חג הסוכות, מה הוא הזמן

וחז"ל דרשו שזה בא ללמד באלו דברים יש לסכך את הסוכה, מה הם

ביאור "פסולת גורן ויקב": "גורן" הוא מקום אסיפת התבואה, "יקב" הוא הבור שאליו נשפך היין אחר הדריכה, ומלמדנו בזה שיש לסכך בפסולת

הנאסף בגורן (הקשים) והיקב (ענפי הגפן), והוא הדין לכל דבר שאינו מקבל טומאה, וגידולו מן הארץ.

יד. וְשִׂמַּחְתָּ בַּחֲגֵהּ, אֹתָהּ וּבְנֶהּ וּבְתָהּ וְעַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ, וְהָלֹאִי, וְהָגֵר וְהַיִּתּוֹם וְהָאֲלֻמָּנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ:

טו. שְׁבַעַת יָמִים תַּחַג לַה' אֱלֹהֶיךָ, בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה', כִּי יִבְרָכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל תְּבוּאָתָהּ וּבְכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, וְהָיִיתָ אֶף שְׂמֵחַ:

והיית אך שמח, רש"י פירש זאת "לפי פשוטו" ו"לפי תלמודו"

"לפי פשוטו, אין זה לשון ציווי אלא לשון הבטחה", מה היא ההבטחה

מה למדו מכאן "לפי תלמודו"

טז. שְׁלֹשׁ פַּעֲמִים בַּשָּׁנָה, יֵרָאָה כָּל זָכוֹרָה, אֶת פְּנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר, בְּחַג הַמִּצּוֹת וּבְחַג הַשְּׁבַעַת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת, וְלֹא יֵרָאָה

אֶת פְּנֵי ה' רִיקָם:

יז. אֵלֹא אִישׁ כְּמִתְנַת יָדוֹ יָבִיא קַרְבָּנוֹת, כְּבִרְפֵּת ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: (ססס)

ולא יראה את פני ה' ריקם, אלו קרבנות צריך להביא כשהוא בא להראות

איש כמתנת ידו, במשנה במסכת חגיגה (א' ה') תנן, כמה צריך להוציא על קרבנות עולת ראייה ושלמי חגיגה, וכדלהלן:

מי שיש לו:

אוכלים מרובים (אנשים רבים), ונכסים מועטים - מביא שלמים מרובים ועולות מועטות.

נכסים מרובים, ואוכלין מועטין - מביא עולות מרובות ושלמים מועטין.

זה וזה מועט - על זה נאמר, מעה כסף ושתי כסף.

זה וזה מרובים, מה הוא מביא

מנלן

המשך פרשת ראה פרק ט"ז

סיכום פרק ט"ז

באיזה פסוק זה כתוב	הנושא	
	על בית דין לשמור שהפסח יצא באביב	חג הפסח
	מצות הקרבת קרבן פסח	
	איסור אכילת חמץ	
	איסור בל ייראה	
	שלא להלין את קרבן הפסח/חגיגת י"ד	
	הקרבת קרבן פסח בבית המקדש, ולא בגבולין	
	העולה לרגל צריך ללון בירושלים במוצאי יו"ט הראשון	
	מצות אכילת מצה בימי הפסח	
	מצות ספירת העומר	חג שבועות
	לעשות חג שבועות לה'	
	להביא שלמי שמחה כפי אשר ברכו ה'	שלמי שמחה ברגלים
	להזמין העניים לאכול משלמי שמחה	
	לעשות חג הסוכות שבעת ימים	חג הסוכות
	מצות שמחה בחג הסוכות	
	מצוה להראות ברגל בבית המקדש	עליה לרגל
	מצוה לעולה לרגל להביא עולת ראה ושלמי חגיגה	

עתה שסיימת בעזרת ה' יתברך ללמוד את פרשת ראה
זכור אל תשכח את דברי חז"ל בספרי המובאים ברש"י בפרשתנו (י"ב כ"ח)

"שִׁמֹּר" זו משנה, שאתה צריך לשמרה בבטןך שלא תשכח
כענין שנאמר (משלי י"ב י"ח) "כִּי נָעִים כִּי תִשְׁמְרֶם בְּבִטְנְךָ", ואם שניתה אפשר שתשמע ותקיים.

סיכום המצוות בפרשת ראה ע"פ ספר החינוך (מפרק י"ד פסוק י"ח, עד סוף הפרשה)

מניין המצוה	מצות	המצוה	כתוב את לשון הפסוק
תעד	עשה	להפריש מעשר עני	פרק י"ד פסוק כ"ח
תעה	לא תעשה	שלא לתבוע חוב שעברה עליו שביעית	פרק ט"ו פסוק ב'
תעו	עשה	מצוה לנגוש את הנכרי	שם פסוק ג'
תעז	עשה	להשמיט כל הלואותיו בשביעית	שם
תעח	לא תעשה	שלא יאמץ את לבבו על העני	שם פסוק ז'
תעט	עשה	מצות צדקה	שם פסוק ח'
תפ	לא תעשה	שלא נמנע מלהלוות קודם שמיטה	שם פסוק ט'
תפא	לא תעשה	שלא לשלח עבד עברי ריקם	שם פסוק י"ג
תפב	עשה	להעניק לו בצאתו לחפשי	שם פסוק י"ד
תפג	לא תעשה	שלא לעבוד בקדשים	שם פסוק י"ט
תפד	לא תעשה	שלא לגזוז הצמר בקדשים	שם
תפה	לא תעשה	שלא לאכול חמץ אחר חצות	פרק ט"ז פסוק ג'
תפו	לא תעשה	שלא להותיר מקרבן חגיגה עד יום שלישי	שם פסוק ד'
תפז	לא תעשה	שלא להקריב קרבן פסח בבמת יחיד	שם פסוק ה'
תפח	עשה	מצוה לשמוח ברגלים	שם פסוק י"ד
תפט	עשה	להראות ברגלים בבית הבחירה	שם פסוק ט"ז
תצ	לא תעשה	שלא נעלה לרגל בלא קרבן	שם

סיכום בפרשת ראה

מניין	מהיכן נלמד
שכל המודה בעבודה זרה ככופר בכל התורה	
לעוקר עבודה זרה שצריך לשרש אחריה	
שצריך להביא קרבנות מן המובחר	
שלא יתאוה אדם לאכול בשר אלא מתוך רחבת ידיים ועושר	
שיש ציווי בזביחה היאך ישחוט (והן הלכות שחיטה שנאמרו למושה מסיני)	
שכל שאינו בכלל משנה אינו בכלל מעשה	
שתהא חביבה עליך מצוה קלה כמצוה חמורה	
שכל זמן שע"ז בעולם חרון אף בעולם	
שהשליל ניתר בשחיטת אמו	
שמצוה לומר על בכור "הרי אתה קדוש לבכורה"	